

Huvudman

Hjo kommun
kommunen@hjo.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Guldkroksskolan 7-9 i Hjo kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hjo kommun att senast den **24 januari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande arbetet för att motverka kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hjo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hjo kommun ska vidta följande åtgärder

Åtgärder för att motverka kränkande behandling

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 22 november 2024 klargöra skyldigheten för all skolpersonal att, när en elev blir utsatt för kränkande behandling, agera genom att vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet. Se vidare till att klargöra skyldigheten för all skolpersonal att vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband

med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (1 kap. 5 §, 2 kap. 34 §, 5 kap. 6 § och 6 kap. 5 § skollagen, Lgr 22, 2.1 Normer och värden)

2. Se till att skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 25 oktober 2024– 17 januari 2025. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder även inkomma med fem kränkingsanmälningar med efterföljande utredningar om sådana finns. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser utredning av kränkande behandling, planen mot kränkande behandling, ordningsregler, utredning och åtgärder av upprepat ordningsstörande beteende samt beslut om disciplinära åtgärder.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:5573) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Guldkroksskolan 7–9 i Hjo kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Guldkroksskolan 7-9 följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, representanter från elevhälsan, trivselgruppen (intervjugruppen bestod både av lärare med särskilda uppdrag såsom exempelvis förebyggande trygghetsarbete och av lärare med uppdrag att utreda kränkande behandling), biträdande rektorn och rektorn samt genom lektionsobservationer mellan den 11 och 12 september 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans ordningsregler, plan mot diskriminering och kränkande behandling, samt ett urval av beslut om disciplinära åtgärder med tillhörande utredningar. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Huvudmannen ska vidare se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Föreläggande

Åtgärder för att motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Att anmäla och agera mot kränkande behandling

Elever och lärare uppger i intervjuer att det förekommer såväl verbala som fysiska kränkningar vid skolan, och att det är ganska vanligt. Flera elever uppger att de inte säger till någon lärare om de uppmärksammar kränkande behandling, då de upplever att lärarna inte agerar. Av intervjuer med lärare, representanter från elevhälsan och rektorn framgår att all personal som uppmärksammar att en elev blir utsatt för kränkande behandling inte agerar för att motverka situationen. Lärare uppger att även om personal fått fortbildning i hur de bör agera vid kränkande behandling, i ett led för att säkerställa ett likvärdigt arbete bland all personal mot kränkande behandling, vågar ändå inte alla lärare agera vid kränkande behandling utifrån oro att elever ska provoceras och bli hotfulla. Vidare uppger lärare att de känner sig utsatta i situationer där de behöver tillrättvisa elever som kränker andra.

Vidare framgår av intervjuer med lärare, representanter från elevhälsan och rektorn, att inte alla fall av kränkande behandling anmäls till rektorn. Lärare och representanter från elevhälsan uppger att lärarna då de agerar vid uppmärksammandet av kränkande behandling ibland inte anmäler detta, då saken anses utagerad. I intervju med lärare framgår även att vissa ord och verbala kränkningar blir vardagliga och att de inte alltid anmäls. Av intervjuer med lärare framgår även att genomförandet av anmälan om kränkande behandling anses av flera lärare vara tidsödande, vilket gör att lärare ibland inte hinner anmäla kränkande behandling. Vidare framkommer av intervju med lärare att frågan huruvida kränkande behandling anmäls till rektorn eller inte, även kan bero på om berörd lärare vågar anmäla.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska

främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår det att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 § skollagen)

Av skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. (6 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Av Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. (Lgr 22, avsnitt 2.1)

Skolinspektionens bedömning

Att anmäla och agera mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete för att motverka kränkande behandling.

Av utredningen framgår att inte all personal agerar och anmäler till rektorn vid uppmärksammandet av kränkande behandling. Vidare visar utredningen att skälet till att personal inte alltid agerar och inte heller anmäler kränkande behandling är bland annat tidsbrist eller att de inte vågar.

Att personal underlåter att agera och anmäla att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling medför att alla kränkningar inte kommer till rektors och huvudmannens kännedom. Huvudmannen kan därmed inte ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Områden utan konstaterade brister

Utredning av kränkande behandling samt plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att alla inkomna anmälningar om kränkande behandling utreds. Av intervju med lärare framkom att det finns lärare med utpekat ansvar för att utreda uppgifter om kränkande behandling. Utredarna utreder vad som har inträffat och bedömer vilka eventuella åtgärder som behöver sättas in. Lärarna med utpekat ansvar för att utreda kränkande behandling uppger i intervju att även om det ibland kan vara svårt att hinna med, så prioriterar de att skyndsamt utreda alla inkomna anmälningar om kränkande behandling.

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens två års senaste planer mot kränkande behandling. Av planerna framgår att såväl vilka planerade åtgärder för att förhindra och förebygga kränkande behandling som ska genomföras under kommande läsår samt vem som är ansvarig för respektive åtgärd. Vidare innehåller planen en analys av föregående års åtgärder, huruvida åtgärderna uppfyllde de mål som satts upp, samt en analys av eventuella risker att arbeta med för innevarande läsårs arbete mot kränkande behandling.

Av intervjuer med lärare, representanter från elevhälsan och rektor framkommer att eleverna medverkar i arbetet med planen mot kränkande behandling, genom att planen tas upp för diskussion i varje klass i början av terminen via elevrådet samt att eleverna har fyllt i enkäter om trygghet och studiero. Eleverna medverkar vid utvärderingen av de genomförda åtgärderna mot kränkande behandling.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

Av skollagen framgår huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens ordningsregler. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att ordningsreglerna arbetas fram i samråd med eleverna, både via diskussioner i klasserna samt via elevråden. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att ordningsreglernas formulering har fokuserats på att innehålla enbart ett fåtal regler som alla känner till och kan följa, snarare än att ha många regler som ingen följer. Rektorn uppger i intervju att man för innevarande läsår (2024/2025) har lagt till sociala regler till ordningsreglerna, där det har förtydligats hur eleverna ska förhålla sig till varandra. Vidare uppger rektorn att under föregående läsår förlängdes klassrådet för att eleverna skulle vara delaktiga i arbetet med värdegrundsfrågor.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att ordningsreglerna följs upp och revideras varje läsårsstart samt beslutas av rektor. Vidare så kommuniceras ordningsreglerna till vårdnadshavare via föräldramöten samt på skolans digitala plattform.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Hantering av ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utredning av, samt åtgärder mot, ordningsstörande beteende

Av intervjuer med elever och lärare framgår att det finns elever som upprepat stör ordningen i skolan. Enligt den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av, samt enligt intervjuer med lärare, trivselgruppen och rektorn, används skolans konsekvenstrappa om en elev upprepat uppvisar ordningsstörande beteende. Rektorn uppger i intervju att elevhälsan besöker varje lärarlag var fjärde vecka, då elever som uppvisar ordningsstörande beteende diskuteras. Av intervjun framgår vidare att det alltid startas en utredning om elever har ett upprepat ordningsstörande beteende och kontakt tas med vårdnadshavare. Rektorn uppger vidare att de åtgärder som sätts in för att motverka ordningsstörande beteende tillämpas utifrån bestämmelserna i 5 kap. skollagen samt utifrån graden av det ordningsstörande beteendet. Vid skolenheten har det utförts 27 utredningar av ordningsstörande beteende under läsåret 2023/2024, vilka bland annat har resulterat i skolsociala och pedagogiska utredningar samt anmälningar till socialnämnden.

I intervju med representanter från elevhälsan framkommer att det utförs en specialpedagogisk kartläggning på de elever som upprepat stör ordningen, samt i förekommande fall även utredning av särskilt stöd. Av information som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen framgår att skolenheten har utfört sociografiska utredningar i de klasser där upprepade ordningsstörande beteenden har uppmärksamats, och där man inte kommit till rätta med bristerna i studieron. Systematiska uppföljningar av detta arbete kommer att fortgå under innevarande läsår (2024/2025), i syfte att komma till rätta med det upprepade ordningsstörande beteendet.

Beslut om disciplinära åtgärder

Av intervju med trivselgruppen framkommer att personalen ibland använder sig av disciplinära åtgärder, vilket kan förekommas av flertalet muntliga tillsägelser. Vidare framkommer av intervju med representanter från elevhälsan, rektorn samt trivselgruppen att de disciplinära åtgärderna dokumenteras i ett digitalt system av läraren som utför åtgärden. Denne informerar även elevens vårdnadshavare samt rektorn om insättandet av åtgärden. I det digitala systemet skickas även en notis till elevens vårdnadshavare. Utvisning ur klassrummet registreras enligt representanter från elevhälsan som frånvaro i systemet, och denna frånvaro kan kompenseras för genom att eleven deltar vid ett kvarsittningstillfälle och tar igen den undervisning hen missat.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen efterfrågat skolenhetens beslut om disciplinära åtgärder från de senaste 12 månaderna och fått del av fem beslut om avstängning, två skriftliga varningar samt två omplaceringsbeslut. Till besluten tillhörande utredningar och underlag har även tillhandahållits Skolinspektionen i samband med tillsynen. Av besluten om avstängning och omplacering framgår att de föregåtts av en utredning och av besluten framgår vidare på vilka grunder som rektorn fattat besluten, vilka föreskrifter som tillämpats, för vilken period besluten gäller samt beslutsdatum. Vårdnadshavare har fått möjlighet att yttra sig innan

beslut om avstängning har fattats. Av besluten om att tilldela skriftlig varning framgår vilka åtgärder som kan komma att vidtas om eleven inte ändrar sitt beteende samt information om att elevens vårdnadshavare har informerats om beslutet om att utdela skriftlig varning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7–23 §§ skollagen får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Av skollagen framgår att i grundskolan får en lärare visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Om läraren inte är närvarande i undervisningslokalen får annan personal visa ut en elev från lokalen under motsvarande förutsättningar som anges i första stycket. I sådana fall ska läraren eller handledaren underrättas i efterhand. (5 kap. 7 § skollagen)

Under samma förutsättningar som i 7 § får en lärare eller rektor i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan besluta att en elev ska stanna kvar i skolan under uppsikt högst en timme efter att skoldagens undervisning har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan undervisningen börjar. (5 kap. 8 § skollagen)

Av skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen)

Efter en utredning enligt 9 § första stycket får rektorn besluta att tilldela eleven en skriftlig varning. En sådan varning ska innehålla information om vilka åtgärder som kan komma att vidtas om eleven inte ändrar sitt beteende. Elevens vårdnadshavare ska informeras om rektorns beslut. (5 kap. 11 § skollagen)

Enligt skollagen får rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad. Rektor får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om åtgärder enligt 5 kap. 13 § skollagen inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och det

är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första eller andra stycket (5 kap. 14 § skollagen).

Ett beslut om avstängning får innebära avstängning endast under den tid som behövs för en skyndsam utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas. En elev får inte stängas av för en längre tids period än en vecka och inte heller vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår (5 kap. 15 § skollagen).

Innan rektorn beslutar om avstängning ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig. Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett beslut om avstängning. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet (5 kap. 16 § skollagen).

Om en åtgärd i form av bland annat utvisning, kvarsittning, omplacering och avstängning har vidtagits ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden (5 kap. 24 § skollagen).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 31–33 §§ förvaltningslagen (2017:900). (29 kap. 10 § skollagen).

Av skollagen framgår att för varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som fattat beslutet samt överklagandehänvisning. Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande (31 – 33 §§ förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Emelie Nordqvist

Föredragande
Signerat av: Emelie Nordqvist